

Tekenen in de Tijd 54

2-8 augustus 2020

Deze week 75 jaar geleden ontplofte de eerste atoombom boven Hiroshima. Het blijkt een breukmoment in de geschiedenis. Erik Borgman staat erbij stil en onderstreept de noodzaak van geloof als tegenwicht tegen de dreiging dat wij mensen onze aarde vernietigen.

Komende donderdag, 6 augustus, is het 75 jaar geleden dat de eerste atoombom werd afgeworpen boven de Japanse stad Hiroshima. De jezuïet Pedro Arrupe (1907-1991), die van 1965 tot 1983 de algemeen overste van zijn orde zou zijn, woonde op dat moment in Nagatsuka, een voorstad van Hiroshima. In het jezuïetenhuis waarover hij de leiding had, werd een deel van de afschuwelijk verminkte en onbeschrijflijk lijdende slachtoffers opgevangen. Arrupe had vóór hij intrad, medicijnen gestudeerd, maar er waren geen medicamenten. Niemand had enig idee van wat er plaatsvond en wat de implicaties ervan zouden zijn. Naar eigen zeggen realiseerde hij zich pas toen hij de film *Hiroshima mon amour* zag, waarin documentaire beelden van de explosie van de bom en de gevolgen zijn verwerkt, wat hij eigenlijk had meegemaakt. Hij kon niet op zijn stoel blijven zitten. 'Alles wat ik in werkelijkheid had verdragen, werd teveel voor mij toen ik het ... op het scherm geprojecteerd zag.'

In 1950 beschreef Arrupe in details de verschrikkingen die hij had gezien en waar hij deel van was geweest. De beschrijvingen zijn te afschuwelijk om hier te citeren, maar na 1945 zette Arrupe zich consequent in voor vrede en gerechtigheid. In 1970 presenteerde hij als algemeen overste in een beroemd geworden tekst de explosie van de atoombom boven Hiroshima als een symbolische gebeurtenis. De essentie van de tijd na de Tweede Wereldoorlog wordt erin zichtbaar:

Menselijk? Nee, onmenselijk, niet alleen omdat het zonder onderscheid de vernietiging betekende van tienduizenden mensenlevens, maar ook omdat het de mensheid blijft achtervolgen als een voorteken van de mogelijke zelfvernietiging ...

We hebben inmiddels ook andere symbolen voor deze dreigende zelfvernietiging van de mensheid, zoals de dreigende gevolgen van de klimaatverandering. Maar 1945 markeert een blijvende verandering van het levensgevoel. In 1970 zei Arrupe over de mogelijkheid tot redding:

Daarvoor hebben we een lichtflits nodig die veel krachtiger is dan die ons in Hiroshima verblindde: het licht van een geloof dat oplicht zonder te verblinden, omdat het zowel krachtig is als mild.

Dit blijft wat mij betreft ten volle geldig. Dat het anders zou moeten, is velen duidelijk. Maar kunnen we vertrouwen dat het ook anders kan en daarmee een begin maken?

Op 8 augustus is de feestdag van Dominicus, de stichter van de dominicanenorde; volgend jaar gedenken wij dat hij 800 jaar geleden stierf. Dominicus' visioen was dat het krachtige en milde licht van het evangelie overal zou schijnen en daarom stichtte hij een orde 'die genoemd zou worden en zou zijn: een orde van de prediking'. Op 8 augustus zal de dominicaan Michael-Dominique Magielse in Rotterdam tot priester worden gewijd. Michael-Dominique stelt met klem, de dominicaanse historicus Simon

Tugwell citerend, dat dominicanen zich er als predikers bewust van moeten zijn 'dat hun prediking van God komt en niet van henzelf'. Wij zijn het voertuig van het woord, maar het woord van de prediking zelf is de Gezalfde Jezus, die het Woord van God is. Alleen zo kunnen wij de hoop hebben iets over te brengen van het reddende licht dat oplicht zonder te verblinden.

De viering van de priesterwijding van Michael-Dominique begint op zaterdag om 11.00 uur. De viering kan vanwege het coronavirus niet zonder toegangsbewijs worden bijgewoond, maar is voor iedereen te volgen via www.dominanen.nl. In onze Dominicuskerk vieren wij zondag 9 augustus om 10.00 uur het feest van Dominicus met een eucharistieviering, waarin de dominicaan Jozef Essing voorgaat. Aanmelding daarvoor is niet nodig.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de Programmaraad van het Huis van Dominicus